

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 18, 2018

Nummer 18, 2018

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2189](#) 22-08-2018

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:7322](#) 14-08-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:2907](#) 14-08-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2050](#) 08-08-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:1863](#) 07-08-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:2850](#) 07-08-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:2862](#) 07-08-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2013](#) 01-08-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:2012](#) 01-08-2018

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2018:4845](#) 16-08-2018

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2018:3263](#) 13-08-2018

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2018:6784](#) 11-07-2018

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:7849](#) 02-07-2018

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2018:3615](#) 28-06-2018

RECHTSPRAAK

Hof beveelt een derde, die nalatenschapsgoederen in zijn macht heeft, tot boedelbeschrijving.

Erflater laat bij zijn overlijden zijn minderjarige kind als enig erfgenaam achter. De moeder van het kind verzoekt van de tweelingbroer van erflater, die geen erfgenaam of legataris is, overlegging van financiële gegevens en een bevel tot boedelbeschrijving. Het hof begrijpt dit als een verzoek in de zin van artikel 672 Rv en wijst dit toe.

Artikel 672 lid 3 Rv vereist voor een bevel tot boedelbeschrijving dat verzoeker zijn recht en belang summierlijk aannemelijk maakt. Het verzoek wordt in beginsel slechts afgewezen wanneer het evident een chicaneus karakter heeft. Als wettelijk vertegenwoordigster van de erfgenaam-vereffenaar heeft de moeder het recht de boedelbeschrijving te verlangen (art. 672 Rv juncto art. 660 Rv). Het hof meent dat ook van degene die na erflaters overlijden en vóór het opmaken van een boedelbeschrijving nalatenschapsgoederen in zijn macht had – zoals in dit geval erflaters tweelingbroer – medewerking aan het opmaken van een boedelbeschrijving kan worden verlangd alsmede het afleggen van de eed of belofte in de handen van de notaris (art. 674 lid 7 Rv).

De tweelingbroer hoeft geen rekening en verantwoording af te leggen, omdat hij niet het beheer over de nalatenschap heeft gevoerd.

De moeder van het kind verzoekt tevens om afgifte van fotoalbums, de laptop en inboedel van erflater. Dit betreft een vordering met het oog op revindicatie, die bij dagvaarding moet worden ingeleid. Het hof wijst de zaak wat dit betreft door naar een kamer van het hof, die belast is met dagvaardingsprocedures (art. 69 lid 2 Rv).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 22-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2189

Zaaknummer: 200.226.009/01

Rechters: A.H.N. Stollenwerck, A.E. Sutorius-van Hees en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen: 69 Rv, 66o Rv, 672 Rv en 674 Rv

RECHTSPRAAK

Erflaating. Achternicht van erflaatster belast tegen derdentarief, ook al materieel overeenkomend met relatie oma-kleinkind.

Erflaatster overlijdt in 2014 en heeft haar achternicht tot enig erfgenaam benoemd. Volgens de achternicht is het derdentarief (art. 24 lid 1 onder II SW 1956) niet van toepassing, omdat de relatie tussen erflaatster en haar veeleer die van oma en kleinkind was. Het hof wijst dit standpunt, net als de rechtbank, af.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2013

Zaaknummer: BK-17/00886

Rechters: W.M.G. Visser, G.J. van Leijenhorst en J.V. van Noorlo Jansen

Wetsartikelen: 24 SW 1956

RECHTSPRAAK

Verhoogde kindervrijstelling erfbelasting afgewezen. Kind niet grotendeels onderhouden door vader en geen ziekte of gebrek.

Vader overlijdt in 2015. Zijn zoon beroept zich als erfgenaam op de verhoogde kindervrijstelling voor de erfbelasting als bedoeld in artikel 32 lid 1, onder 4, onder b SW 1956.

In navolging van de rechtbank acht het hof de vrijstelling niet toepasselijk, omdat niet aan de voorwaarden wordt voldaan.

De zoon werd niet grotendeels (50 procent of meer) op kosten van vader onderhouden. De zoon is gehuwd en zijn echtgenote geniet inkomen. De zoon heeft niet aannemelijk gemaakt dat dit inkomen ontoereikend is om zijn levensonderhoud grotendeels te bekostigen. Het feit dat vader de zoon geregeld financieel ondersteunde, maakt niet dat vader hem grotendeels onderhield.

De zoon is niet ten gevolge van ziekte of gebreken buiten staat de helft te verdienen van wat gezonde leeftijdsgenoten kunnen verdienen. Volgens de zoon veroorzaken zijn studiekeuze (Algemene taalwetenschappen), faalangst en leeftijd (60 plus) dat hij werkloos is. Het hof ziet dit verband niet. De zoon heeft betaalde functies gehad, nog daargelaten of de omstandigheden die de zoon aanvoert een ziekte of gebrek zijn.

Tot slot stelt de zoon dat de kindervrijstelling ten onrechte geen rekening houdt met de draagkracht van de belastingplichtige. Het hof wijst dit bezwaar af, omdat het de billijkheid van de wet niet kan beoordelen (art. 11 Wet AB).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 01-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2012

Zaaknummer: BK-17/00964

Rechters: W.M.G. Visser, G.J. van Leijenhorst en J.V. van Noorle Jansen

Wetsartikelen: 32 SW 1956 en 11 Wet AB

RECHTSPRAAK

Executeur-afwikkelingsbewindvoerder in kort geding veroordeeld tot uitkering van voorschotten.

Erflater overlijdt tijdens zijn echtscheidingsprocedure. Hij laat zijn nieuwe partner X en dochter Y als erfgenamen achter. X is tevens executeur en afwikkelingsbewindvoerder. Bij de afwikkeling van zijn nalatenschap rijzen tussen enerzijds X en anderzijds dochter Y en echtgenote Z diverse geschillen.

In dit kort geding veroordeelt de rechter X om ten titel van voorschot op de verdeling van huurinkomsten een aantal periodieke betalingen te doen aan Z, zoals eerder tussen X en Z in een vaststellingsovereenkomst afgesproken. Dit betreft geen verdeling van de nalatenschap, want Z is geen erfgenaam.

Tevens veroordeelt de voorzieningenrechter X om ten titel van voorschot op de verdeling van de nalatenschap een aantal periodieke betalingen te doen aan Y. Dit is een partiële verdeling van de nalatenschap voor de vereffening. Y heeft zich hiertoe bereid verklaard onder voorwaarde van vrijwaring.

X verlangt van Y en Z medewerking om een lopend huurcontract te formaliseren, benodigd voor de door X aangevraagde exploitatievergunning voor erflaters coffeeshop. Als executeur en afwikkelingsbewindvoerder kan X de exploitatie van de coffeeshop voortzetten en daaruit inkomsten voor de nalatenschap genereren. De rechter volgt Y en Z evenwel in hun standpunt dat X de aanvraag voorbarig heeft ingediend. De aanvraag doorkruist de besprekingen over de voortzetting van de coffeeshop, terwijl van een noodzaak tot het indienen van deze aanvraag nog niet is gebleken, de gemeente gedooft de voortzetting vooralsnog. Daar komt bij dat de schriftelijke huurovereenkomst afwijkt van de lopende mondelinge huur.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 16-08-2018

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2018:4845

Zaaknummer: C/02/347040 / KG ZA 18-437

Rechters: Poerink

Wetsartikelen: 3:182 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris mocht als testamentair bewindvoerder woning verkopen zonder overleg met toekomstige meerderjarigenbewindvoerders van rechthebbende.

Een notaris is testamentair bewindvoerder over het erfdeel van erflaatsters zoon X. De notaris aanvaardt namens X het bod van de mede-erfgenaam om de woning uit de nalatenschap te kopen tegen taxatiewaarde. De later benoemde meerderjarigenbewindvoerders van X stemmen desgevraagd niet in met deze verkoop en verwijten de notaris onzorgvuldig handelen.

Het hof wijst de klacht af. De mogelijke vooraankondiging van het meerderjarigenbewind hoefde voor de notaris als testamentair bewindvoerder geen beletsel te zijn om de koopovereenkomst zonder overleg met de toekomstige meerderjarigenbewindvoerders aan te gaan. Evenmin was vooroverleg nodig voor het – overigens onnodige – verzoek van de notaris om vervangende machtiging (art. 4:169 lid 3 BW).

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 14-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:2907

Zaaknummer: 200.231.751/01 NOT en 200.233.197/01 NOT

Rechters: A.R. Sturhoofd, C.H.M. van Altena en J.L.G.M. Mertens

Wetsartikelen: 4:169 BW

RECHTSPRAAK

Erfgenaam blijft zonder recht of titel in huurwoning van erflater. Geen daad van zuivere aanvaarding.

Als moeder in 2015 overlijdt, woont haar zoon bij haar in. Moeder huurt de woning, de zoon is geen medehuurder. Na moeders overlijden spreekt de verhuurder de zoon tevergeefs aan tot betaling van de huurachterstand van moeder.

De zoon heeft na moeders overlijden de bewoning enige tijd voortgezet en moeders inboedel gebruikt, maar dit kan volgens het hof nog niet de conclusie dragen dat de zoon door deze gedraging de nalatenschap van moeder zuiver heeft aanvaard (art. 4:192 lid 1 BW, tekst 2015). Noch het in de woning verblijven, noch het gebruikmaken van de inboedel, noch de combinatie van die twee, is aan te merken als een beschikkingshandeling. Bovendien, een andersluidende opvatting zou betekenen dat eenieder die als erfgenaam zonder recht of titel in de woning van de erflater zijn hoofdverblijf heeft en enige tijd na het verscheiden de woning verlaat, de nalatenschap geacht moet worden zuiver te hebben aanvaard. Een dergelijke uitkomst acht het hof maatschappelijk onaanvaardbaar.

Het verwijderen van de inboedel door de zoon kan evenmin de conclusie dragen dat hij daarmee de nalatenschap zuiver heeft aanvaard. Dit is slechts een daad van beheer. Van verkoop zonder voorbehoud is niet gebleken.

De zoon heeft de nalatenschap verworpen middels een daartoe strekkende verklaring bij de griffie (art. 4:191 BW), zonder dat daarvoor sprake is geweest van zuivere of beneficiaire aanvaarding (art. 4:190 lid 4 BW).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 14-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:7322

Zaaknummer: 200.195.268/01

Rechters: H. de Hek, M.E.L. Fikkers en O.E. Mulder

Wetsartikelen: 4:190 BW, 4:191 BW en 4:192 BW

RECHTSPRAAK

***Machtiging voor verwerping namens minderjarige erfgenaam.
Indiening verzoek is beslissend tijdstip voor driemaandstermijn, aldus
ook Hof Den Haag.***

De ouders van twee minderjarige erfgenamen verzoeken tijdig machtiging om de nalatenschap namens de kinderen te verwerpen (art. 4:193 BW). Zij gaan vervolgens in hoger beroep tegen de afwijzing in eerste instantie. Intussen is de driemaandstermijn van artikel 4:193 lid 1 BW verlopen.

Het hof overweegt, net als Hof Arnhem-Leeuwarden op 26 juni 2018 (ECLI:NL:GHARL:2018:5920), dat de datum waarop het verzoek om machtiging is ingediend beslissend is voor de driemaandstermijn en niet de datum waarop de machtiging wordt verleend. Het verzoek is aldus tijdig gedaan. Intussen hebben de ouders ook aannemelijk kunnen maken dat de nalatenschap negatief is en de belangen van de kinderen zich niet verzetten tegen verwerping. Het hof verleent de machtiging.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:2050

Zaaknummer: 200.234.368/01

Rechters: A.N. Labohm, A.H.N. Stollenwerck en M.A.J. Burgers-Thomassen

Wetsartikelen: 4:193 BW

RECHTSPRAAK

Ontslag vereffenaar afgewezen. Verstoorde verhoudingen in casu geen gewichtige reden voor ontslag.

Vader overlijdt in 2014. Hij heeft zijn jongste dochter X tot enig erfgenaam benoemd. De twee andere kinderen (Y en Z) krijgen een legaat van 20 procent van het saldo van de nalatenschap.

Y en Z voeren diverse procedures waaronder de onderhavige en ECLI:NL:GHAMS:2018:2850. In de onderhavige procedure richten zij hun pijlen tevergeefs op de benoemde vereffenaar – voorheen executeur – van de nalatenschap.

Het hof wijst het verzoek om ontslag van de vereffenaar af. Er zijn geen gewichtige redenen voor ontslag (art. 4:206 lid 5 BW). De familieverhoudingen stonden voor erflaters overlijden al ernstig onder druk. Het hof ziet geen objectieve grond op basis waarvan het door Y en Z gestelde wantrouwen in de vereffenaar gerechtvaardigd is en geen aanknopingspunten voor ontslag van de vereffenaar. De taak van executeur is naadloos overgegaan in die van vereffenaar, zodat het ontbreken van een formele rekening en verantwoording aan het einde van het executeurschap of het ontbreken van een 'ruimschootsverklaring' (art. 4:202 lid 1 onder a BW) een dergelijke grond evenmin oplevert. Het enkele feit dat X en Z geen vertrouwen hebben in de vereffenaar is geen gewichtige reden voor ontslag. Ditzelfde geldt voor de omstandigheid dat X en Z de mening zijn toegedaan dat de vereffenaar hen niet op correcte wijze bejegt. Als voormalig vertrouwenspersoon van erflater zal de vereffenaar vanwege de belaste familieverhoudingen uitlatingen kunnen hebben gedaan die X en Z onwelgevallig waren. Daarmee is niet gezegd dat de vereffenaar tekort zou schieten in zijn taakvervulling.

Hoewel X en Z kan worden toegegeven dat de vereffenaar ook wel een toonzetting kiest waarin de voorgeschiedenis doorklinkt, wijst het hof erop dat X en Z, door het opwerpen van de tot nu toe ongefundeerd gebleken bezwaren aan het adres van de vereffenaar, van hun kant een niet onaanzienlijke bijdrage hebben geleverd aan de thans ontstane situatie. Voor het hof kan die houding van X en Z er niet toe leiden dat de vereffenaar thans zou moeten worden ontslagen. Daar komt bij dat voor de afwikkeling geen noemenswaardige werkzaamheden meer moeten worden verricht en dat het wachten slechts is op de beslissingen van de twee

hoger beroepen die bij dit hof aanhangig zijn. Gelet daarop is ook de verzochte benoeming van een raadsheer-commissaris niet noodzakelijk.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:2862

Zaaknummer: 200.230.233/ 01

Rechters: H.A. van den Berg, G.J. Driessen-Poortvliet en T.A.M. Tjhuis

Wetsartikelen: 4:202 BW en 4:206 BW

RECHTSPRAAK

Vader onderft kinderen. Testament houdt stand. Geen wilsonbekwaamheid of wilsgebrek.

Vader overlijdt in 2014. Hij heeft zijn jongste dochter X tot enig erfgenaam benoemd. De twee andere kinderen (Y en Z) krijgen een legaat van 20 procent van het saldo van de nalatenschap.

Y en Z voeren diverse procedures waaronder de onderhavige en ECLI:NL:GHAMS:2018:2862. In de onderhavige procedure richten zij hun pijlen tevergeefs op vaders testament.

Het hof oordeelt dat vader niet wilsonbekwaam was bij het testeren. Een medisch rapport waaruit blijkt dat rond het testeren geen sprake was van een dementieel beeld bij vader, acht het hof leidend, in combinatie met het oordeel van een raadsheer die vader bezocht in verband met een (afgewezen) verzoek van Y en Z om ondercuratelestelling van vader.

Het testament is niet vernietigbaar wegens bedrog door X (art. 4:43 lid 3 BW). Anders dan Y en Z stellen, heeft erflater niet getesteerd onder invloed van X of een door X ingegeven verkeerde voorstelling van zaken. Vader heeft in een notarieel vastgelegde verklaring uitgebreid toegelicht welke voorvallen hem ertoe hebben gebracht om Y en Z te onterven. X heeft vader daartoe niet aangezet. X heeft ook niet onrechtmatig (art. 6:162 BW) gehandeld jegens Y en Z.

Het testament is rechtsgeldig. Door aanspraak te maken op hetgeen X krachtens het testament toekomt, handelt zij conform de laatste wil van erflater. Het is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar dat X meer rechten heeft op de nalatenschap dan Y en Z.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:2850

Zaaknummer: 200.218.627/01

Rechters: H.A. van den Berg, G.J. Driessen-Poortvliet en T.A.M. Tjhuis

Wetsartikelen: 4:43 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Erfgenamen in kort geding gedwongen tot verkoop woning.

Erfgenaam X vordert in kort geding hoofdelijke veroordeling van de andere erfgenamen tot medewerking aan de verkoop en levering van de woning die tot de nalatenschap behoort. X wenst uit de onverdeeldheid te geraken door de woning te verkopen en de opbrengst te verdelen. Dit strookt met het uitgangspunt dat iedere deelgenoot te allen tijde verdeling van een gemeenschappelijk goed kan vorderen (art. 3:178 lid 1 BW).

De voorzieningenrechter erkent dat X spoedeisend belang heeft bij de vordering. Een gebrekkige scheidsmuur, waarover de burens al hebben geklaagd, leidt tot risicoaansprakelijkheid en de weinige liquiditeiten in de nalatenschap laten geen doorlopende kosten toe.

De bezwaren van een andere erfgenaam (Y) vindt de rechter niet steekhoudend. Potentiële kopers baten een coffeeshop uit en daarin ziet Y problemen. Echter, X vordert geen medewerking aan verkoop en levering aan deze personen, maar aan verkoop en levering in het algemeen. In feite heeft Y geen bezwaren, aldus de rechter, aangezien Y ter zitting heeft verklaard de woning zelf te willen en kunnen kopen. Dit is een impliciete instemming met de vordering van X.

De gevorderde hoofdelijke veroordeling tot medewerking aan de verkoop en levering moet worden afgewezen, omdat geen van gedaagden de op de andere gedaagden rustende verplichting kan nakomen. Ook wijst de voorzieningenrechter de gevorderde medewerking van gedaagden bij de verkoop en levering van ieders aandeel in de eigendom van de woning af, omdat door de partijen geen aandelen worden verkocht en geleverd in de woning, doch de gehele zaak, te weten de woning, wordt verkocht en geleverd.

De rechter veroordeelt de andere erfgenamen om medewerking te verlenen aan de verkoop en levering van de woning, bij gebreke waarvan het vonnis in de plaats zal treden van de voor de verkoop en levering vereiste wilsverklaringen, medewerking en handtekeningen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 11-07-2018

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2018:6784

Zaaknummer: C/03/251103 / KG ZA 18-304

Rechters: M.J.H.A. Venner-Lijten

Wetsartikelen: 3:178 BW

RECHTSPRAAK

Boedelvolmacht strekt zich in casu niet uit tot bezwaar en beroep tegen erflaters belastingaanslag.

Erfgenaam A heeft boedelvolmacht gekregen van de andere drie erfgenamen, B, C, en D. De volmacht ziet op het beheer van de nalatenschap in de zin van artikel 3:170 lid 2 BW en voor zover nodig de vereffening. De vertegenwoordigingsbevoegdheid betreft blijkens de tekst 'onder meer ... het doen van de vereiste belastingaangiften'.

X komt in beroep tegen (inkomsten)belastingaanslagen van erflaatster. X stelt namens alle erfgenamen te handelen, maar kan geen machtiging van erfgenaam D overleggen, wel van de andere erfgenamen. Volgens de rechtbank is X niet-ontvankelijk. A heeft als boedelgevolmachtigde niet mede namens D de machtiging aan X kunnen verlenen, omdat de vertegenwoordigingsbevoegdheid van A blijkens de tekst van de boedelvolmacht beperkt is en zich niet uitstrekt tot alle zich voordoende belastingaangelegenheden. Met name volgt uit de tekst niet dat A bevoegd was namens de gezamenlijke erfgenamen bezwaar en beroep tegen belastingaanslagen in te stellen.

Het beroep van X op artikel 44 AWR wijst de rechtbank af, omdat dit artikel vertegenwoordiging buiten rechte – niet in rechte – regelt.

De rechtbank is zich ervan bewust dat daarmee aan de erfgenamen die X rechtsgeldig vertegenwoordigt in wezen onvoldoende rechtsbescherming wordt geboden, maar ziet geen andere weg, mede gelet op de mogelijk tegenstrijdige belangen tussen de erfgenamen A, B en C enerzijds en D anderzijds.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 13-08-2018

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2018:3263

Zaaknummer: AWB - 17 _ 605, AWB - 17_606, AWB - 17 _607 en AWB - 17_608

Rechters: M. van den Bosch

Wetsartikelen: 3:170 BW en 44 AWR

RECHTSPRAAK

Machtiging voor verwerping namens minderjarige erfgenaam in buitenland. Nederlandse rechter onbevoegd.

De wettelijk vertegenwoordigers van twee in Australië woonachtige minderjarige erfgenamen vragen machtiging om een Nederlandse nalatenschap te verwerpen. De kantonrechter verklaart zich onbevoegd.

Volgens artikel 5 van het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 is de rechter in Australië bevoegd ter zake. Op grond van artikel 17 van dit verdrag moet de vraag of de wettelijk vertegenwoordigers machtiging nodig hebben, beoordeeld worden naar het Australische recht.

Als het Australische recht geen machtiging vereist, dan moet de rechtbank van erflaters sterfhuis de verklaring tot verwerping namens de minderjarigen in ontvangst nemen en inschrijven in het boedelregister, zonder hieraan de voorwaarde van een rechterlijke machtiging te stellen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 02-07-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:7849

Zaaknummer:

Rechters: A. Emmens

Wetsartikelen: 4:193 BW, 5 Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 en 17 Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996

RECHTSPRAAK

Moeders schulden door vaders ouderlijke boedelverdeling zijn geen onverwachte schulden. Machtiging om alsnog beneficiair te aanvaarden afgewezen.

Vader overlijdt in 1994. Zijn nalatenschap vererft via zijn ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW). Als moeder overlijdt, aanvaarden negen kinderen haar nalatenschap zuiver en twee beneficiair.

Moeder had door vaders testament overbedelingsschulden aan alle elf kinderen. Na ontdekking van deze schulden verzoeken de negen kinderen die zuiver hebben aanvaard om machtiging om moeders nalatenschap alsnog beneficiair te aanvaarden (art. 4:194a BW).

De kantonrechter acht de kinderen niet te goeder trouw (art. 3:11 BW) en wijst de machtiging af. Moeder heeft vaders nalatenschap afgewikkeld, maar het lag op de weg van de kinderen om destijds te vragen naar vaders testament of onderzoek te doen naar de afwikkeling. Daar komt nog bij dat in 1997 de kinderen een brief is gestuurd over vaders nalatenschap, waaruit de rechter afleidt dat zij de schulden van moeder wel degelijk behoorden te kennen.

Ook wijst de rechter het beroep van de kinderen op de eisen van redelijkheid en billijkheid (art. 6:2 lid 2 BW) af. Deze bepaling moet met de nodige terughoudendheid worden toegepast. De ongelijke verdeling van moeders nalatenschap is mogelijk in strijd met de wens van de ouders, en onredelijk, maar niet onaanvaardbaar in de zin van artikel 6:2 lid 2 BW. Daarbij is van belang dat de ongelijke verdeling het gevolg is van het handelen van partijen zelf.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 28-06-2018

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2018:3615

Zaaknummer: 6574398 / EZ VERZ 18-12

Rechters: O. Nijhuis

Wetsartikelen: 3:11 BW, 6:2 BW, 4:194a BW en 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

Afwikkeling nalatenschap. Diverse geschillen tussen erfgenaam en executeurs.

Vader heeft een van zijn drie kinderen en een schoonkind tot executeurs-afwikkelingsbewindvoerders benoemd. Tussen de executeurs en een ander kind (X) rijzen diverse geschillen.

X stelt in het kader van de rekening en verantwoording van de executeurs de verkoop van een pand uit de nalatenschap aan de orde. Omdat X eerder met deze verkoop al heeft ingestemd, oordeelt het hof dat X afstand heeft gedaan van zijn aanspraak om ter zake rekening en verantwoording te verlangen, althans zijn recht daartoe heeft verwerkt.

Voorts is X het niet eens met schuldverrekening die de executeurs hebben toegepast (art. 4:228 BW, art. 3:184 lid 1 BW). De verrekening betreft onder meer de schuld van X aan vader ter zake van een bedrijfsovername, waarbij de schuldverrekening van vorderingen uit hoofde van de betreffende geldlening contractueel is uitgesloten. Deze uitsluiting staat volgens het hof niet in de weg aan de gedwongen schuldtoerekening op grond van artikel 4:228 BW, evenmin als het feit dat de schuld van X nog niet opeisbaar is.

De executeurs konden zich volgens het hof ook op verrekening beroepen bij het voldoen van de schuld van vader aan X uit hoofde van de verdeling van de nalatenschap van moeder. Dit is een schuld van vaders nalatenschap, die zij als executeurs van vader moeten voldoen (art. 4:144 lid 1 BW).

X vindt tot slot dat zijn totale schuld aan vader verrekend had moeten worden met zijn erfdeel, zodat hij minder rente verschuldigd was geworden aan de nalatenschap. Het hof onderscheidt hier twee periodes. In de eerste periode wilde X niet meewerken aan het beschikken over een bedrag op de derdenrekening van de notaris, waardoor er onvoldoende liquide middelen beschikbaar waren voor een partiële verdeling met volledige schuldtoerekening. Toen X eenmaal wilde meewerken (de tweede periode), vloeyde uit de zorgplicht van beide executeurs en voor het kind als mede-erfgenaam uit de redelijkheid en billijkheid (art. 3:166 lid 3 BW) voort, dat zij met de financiële belangen van X rekening hadden moeten houden en

meer hadden moeten verrekenen. De nalatenschap kan daarom over de tweede periode jegens X geen aanspraak maken op rente.

Een ander twistpunt betreft de vraag of de taak van de executeurs is voltooid. Volgens het hof behoort tot hun taak niet zonder meer de volledige afwikkeling van de nalatenschap. Zo moeten zij niet alle schulden van de nalatenschap voldoen, maar slechts die schulden die tijdens het beheer uit de goederen van de nalatenschap behoren te worden voldaan (art. 4:144 BW, art. 4:147 BW). Beslissend is of de werkzaamheden die gerekend kunnen worden tot het beheer zijn voltooid. De ontbinding van de bv van vader behoort niet tot de beheerswerkzaamheden, evenmin als de verplichting om rekening en verantwoording als executeurs af te leggen (art. 4:151 BW). Deze verplichting hoeft eerst te worden nagekomen als de bevoegdheid tot beheer en, naar moet worden aangenomen, het beheer zelf is geëindigd (art. 4:150 BW).

Volgens het hof ligt het voor de hand om de rekening en verantwoording, die volgens het testament in de notariële akte van verdeling afgelegd moet worden, ook anderszins toe te staan. Het afwikkelingsbewind is namelijk al geëindigd, zodat de verdeling niet meer eenzijdig door de afwikkelingsbewindvoerders tot stand kan worden gebracht. Het hof is voornemens de verdeling van de nalatenschap vast te stellen (art. 3:185 BW), nu de taak van de executeurs geëindigd is en de nalatenschap praktisch rijp is voor verdeling. Hieraan staat niet in de weg dat de executeurs hun beheer nog niet hebben beëindigd, omdat het beheer (in elk geval) geacht kan worden te eindigen met de verdeling (vgl. HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:939 voor een rechterlijke verdeling voordat de vereffening is geëindigd). De gerechtelijke vaststelling en verdeling van de nalatenschap komt in de plaats van de notariële vastlegging van de verdeling zoals vermeld in het testament (zodat een afzonderlijke leveringshandeling voor de aandelen achterwege kan blijven; zie Asser/Perrick 3-V 2015/192).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 07-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:1863

Zaaknummer: 200.180.677/01

Rechters: F.R. Salomons, D. Wachter en M.A.J. Burgers-Thomassen

Wetsartikelen: 3:166 BW, 3:184 BW, 3:185 BW, 4:144 BW, 4:147 BW, 4:150 BW, 4:151 BW en 4:228 BW